

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ**

FƏNN SİLLABUSU

Təsdiq edirəm _____
(kafedra müdiri)

İmza: _____

Tarix: “ _____ ” _____ 2015 -ci il

Kafedra: *Yerquruluşu və kadastr*

Fakültə: *Ekologiya və torpaqsünaslıq*

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: *Torpaq-kadastr xəritələrinin layihələndirilməsi və tərtibi*

Tədris yükü (saat) cəmi: 77 , mühazirə - 33, məşğələ - 44

Tədris ili: 2015-2016 , Semestr: 7, Bölmə: azərbaycan

Kredit sayı (hər 30 saata 1 kredit) _____

II. Müəllim haqqında məlumat:

Orucov Akif Sovda oğlu, dosent əvəzi, biologiya elmləri üzrə fəlsəfə doktoru

Məsləhət günləri və saatları: *1 gün saat 12-15*

E-mail ünvanı: *oruclu@rambler.ru*

İş telefonu: *012 538 74 96*

III. Tələb olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas:

- 1) Məmmədov Q.Ş., Yaqubov. Q.Ş. Azərbaycan Respublikasının torpaqlarının irimiqyashlı tədqiqi və xəritələşdirilməsinə dair təlimat. Bakı, 2002, 208 s.
- 2) Piriyeu R.X. Kartoqrafiya. Bakı: Maarif, 1975
- 3) R.X.Piriyeu. Geodeziyanın əsasları və topoqrafiya. Bakı, 1994

Əlavə:

1. Azərbaycan Respublikası Torpaq Atlası. Bakı Kartoqrafiya Fabriki, 2007
2. Azərbaycan Respublikası Ekoloji Atlası. Bakı: Bakı Kartoqrafiya Fabriki, 2009/10
3. Azərbaycanın Milli Atlası. Bakı: Bakı Kartoqrafiya Fabriki, 2014
4. www.azgis.az
5. www.dataplus.ru
6. www.esri.com

IV. Fənnin təsviri və məqsədi:

(Fənn haqqında qısa məlumat, onunla şərtləşən fənlər (bilavasitə bağlı olan/uyğun gələn), fənnin tədrisinin məqsədləri. Bu fənni öyrənməklə tələbələrin nəyi biləcəkləri, nəyə nail olacaqları və hansı vərdişlərə yiyələnəcəkləri qeyd edilir)

Kursun qısa təsviri:

Torpaq islahatı haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edilməsi və onun icrası ilə əlaqədar torpaq üzərində yeni mülkiyyət formalarının yaranmasının əsasını qoyuldu. Belə ki, torpaq islahatı haqqında qəbul edilmiş qanunlar torpaq istifadəçiliyində və ona münasibətdə yeni mərhələnin yaranmasına imkan yaratdı. Torpaq haqqında informasiyaların özündə əks etdirən vasitələrdən ən yaxşılarından biri torpaq xəritələrinin tərtibidi. Torpaq xəritələrin içərisində torpaq-kadastr xəritələrinin xüsusi əhəmiyyəti vardır. Belə ki, torpaq-kadastr xəritələri torpaq xəritələrindən fərqli olaraq torpağın naturada (yer səthində) yayılmasını deyil eyni zamanda torpağın münbitlik göstəriciləri (ballarla), hüquqi qeydiyyatı və s. barədə geniş məlumat verir.

Torpaq kadastr xəritələri – Dövlət torpaq kadastrının mahiyyətindən irəli gələrək torpaq üzərində hüquqların dövlət qeydiyyatı, torpaqların kəmiyyətə və keyfiyyətə uçotu, torpaqların bonitirovkası və iqtisadi qiymətləndirilməsi üzrə xəritələşdirmə proseslərini nəzərdə tutur.

Ekologiya və torpaqşünaslıq fakültəsinin “Yerquruluşu, torpaq və şəhər kadastrı” ixtisası üzrə təhsil alan tələbələrinə “torpaq-kadastr xəritələrinin layihələndirilməsi və tərtibi” fənni üzrə müasir biliklərin verilməsi onların həm nəzəri, həm də praktiki vərdişlərə malik kadr kimi yetişməsində böyük əhəmiyyət kəsb edə bilər.

Kursun məqsədi:

Hal-hazırda respublikamızda torpaq islahatının I mərhələsi bitmişdir. Keçirilmiş torpaq islahatı nəticəsində vətəndaşlara pay torpaqları və həyətyanı sahələr paylanmışdır. Həmin dövr üçün indiki geodeziya və kartoqrafiya ölçü cihazları və müasir proqram təminatları olmadığından islahatın nəticəsi olan torpaq kadastr sənədlərində müəyyən səhvlər getmişdir. Kursin məqsədi gələcəkdə bu sahədə çalışacaq olan tələbələrə bu tipli çatışmazlıqların aradan qaldırılması yollarını izah etmək. Həmçinin hal-hazırda Dövlət Əmlak Məsələləri Komitəsi tərəfindən həyata keçirilən torpaq tədqiqatları və onların yekununda tərtib edilən torpaq xəritələrinin hazırlanması

prinsiplərini mənimsətməkdir. Burada torpaq-kadastr xəritələrinin tərtibində müasir kartoqrafik proqramlardan ArcGIS, CorelDraw, Auto Cad və s. barədə məlumat verilməsi planlaşdırılır.

V. Fənnin təqvim planı:

Həftələr	Mövzunun adı və qısa icmalı	Mühazirə	Məşğələ	Saat	Tarix
	<u>Mövzu №1. Xəritəşünaslıq onun məqsədi və digər elmlərlə əlaqəsi.</u> <u>Qısa icmalı:</u> Xəritəşünaslıq elminin mahiyyəti. Coğrafiya xəritəsi və onun əsas xüsusiyyətləri. Xəritələrin riyazi qanun üzrə tərtib edilməsi. Xəritəşünaslıq elminin digər elmlərlə əlaqəsi. <u>Oxu materialları:</u> Priyev R.X. Kartoqrafiya. Bakı: Maarif, 1975. Səh. 3-11	+		2	
	<u>Mövzu № 2. Xəritələrin əhəmiyyəti</u> <u>Qısa icmalı:</u> Coğrafiya xəritələrinin təcrübi və elmi işlərdə əhəmiyyəti. Xəritələrin riyazi və coğrafi əsası haqqında ümumi məlumat. <u>Oxu materialları:</u> Priyev R.X. Kartoqrafiya. Bakı: Maarif, 1975, səh. 13-18	+		2	
	<u>Mövzu №3. Xəritələrin riyazi əsası, Yerın forması və coğrafi koordinatlar</u> <u>Qısa icmalı:</u> Yerın forması və böyüklüyü. Yer kürəsinin modeli. Qlobusun xüsusiyyətləri. Yerın kürə formasının müstəvi üzərində təsviri haqqında ümumi məlumat. <u>Oxu materialları:</u> 1) Priyev R.X. Kartoqrafiya. Bakı: Maarif, 1975, səh. 25-29 2) R.X.Priyev. Geodeziyanın əsasları və topoqrafiya. Bakı, 1994, səh 25-36	+		2	
	<u>Mövzu № 4. Xəritələrin miqyası və xəritə üzərində kartometrik ölçü işləri.</u> <u>Qısa icmalı:</u> Miqyasın mahiyyəti. Miqyasın növləri: xətti, ədədi və adlı miqyaslar. Torpaq xəritəsinin baş miqyası və xüsusi miqyası haqqında ümumi məlumat. <u>Oxu materialları:</u> 1) Priyev R.X. Kartoqrafiya. Bakı: Maarif, 1975, səh. 112-135 2) R.X.Priyev. Geodeziyanın əsasları və topoqrafiya. Bakı, 1994. Səh 45-56	+		2	
	<u>Mövzu № 5. Torpaq-kadastr xəritələrinin tərtibində tətbiq edilən kartoqrafik təsvir</u>				

	üsullar: Şərti işarələr və izoxətlər. Qısa icmalı: Xəritə tərtibində şərti işarənin mahiyyəti. Şərti işarələrin böyüklüyü, forması və rəngi üzrə təsnifatı. Torpaq-kadastr xəritələrinin tərtibində şərti işarələr üsulundan istifadənin xüsusiyyətləri. Xəritə tərtibində izoxətlər üsulunun mahiyyəti. Torpaq-kadastr xəritələrinin tərtibində izoxətlər üsulundan istifadənin xüsusiyyətləri. Oxu materialları: 1. Priyev R.X. Kartoqrafiya. Bakı: Maarif, 1975, səh. 112-135	+		2	
	Mövzu № 6. Torpaq-kadastr xəritələrinin tərtibində tətbiq edilən kartoqrafik təsvir üsullar: Keyfiyyət fonu, areal və hərəkət xətləri . Qısa icmalı: Xəritə tərtibində tətbiq olunan keyfiyyət fonu üsulunun mahiyyəti. Torpaq-kadastr xəritələrinin tərtibində keyfiyyət fonu üsulunun tətbiqinin xüsusiyyətləri. Xəritə tərtibində areal üsulunun mahiyyəti. Torpaq və torpaq-kadastr xəritələrinin tərtibində areal üsulundan istifadənin xüsusiyyətləri. Xəritə tərtibində hərəkət xətləri üsulunun mahiyyəti. Torpaq və torpaq-kadastr xəritələrinin tərtibində hərəkət xətləri üsulundan istifadənin xüsusiyyətləri. Oxu materialları: Priyev R.X. Kartoqrafiya. Bakı: Maarif, 1975, səh. 112-135	+		2	
	Mövzu № 7. Torpaq-kadastr xəritələrinin tərtibində tətbiq edilən kartoqrafik təsvir üsullar: Nöqtələr, kartoqram və karto-diaqram. Qısa icmalı: Xəritə tərtibində tətbiq olunan nöqtələr üsulunun mahiyyəti. Torpaq və torpaq-kadastr xəritələrinin tərtibində nöqtələr üsulunun tətbiqinin xüsusiyyətləri. Xəritə tərtibində kartoqram üsulunun mahiyyəti. Torpaq və torpaq-kadastr xəritələrinin tərtibində kartoqram üsulundan istifadənin xüsusiyyətləri. Xəritə tərtibində kartodiaqram üsulunun mahiyyəti. Torpaq və torpaq-kadastr xəritələrinin tərtibində kartodiaqram üsulundan istifadənin xüsusiyyətləri. Oxu materialları: Priyev R.X. Kartoqrafiya. Bakı: Maarif, 1975, səh. 112-135	+		2	
	Mövzu № 8. Kartoqrafik generalizasiya. Torpaq xəritələrinin kartoqrafik generalizasiyası.	+		2	

	<u>Qısa icmal:</u> Kartoqrafik generalizasiya-nın mahiyyəti. Kartoqrafik generalizasiya-nın növləri. Torpaq xəritələrinin tərtibin-də kartoqrafik generalizasiya aparılma-sının prinsipləri. Müxtəlif miqyaslı torpaq xəritələrində eyni məzmunun göstəril-məsinin yolları. Torpaq xəritələrində kartoqrafik generalizasiya apararkən nəzərə alınmalı məsələlər. <u>Oxu materialları:</u> Priyev R.X. Kartoqrafiya. Bakı: Maarif, 1975, səh. 141-153				
	<u>Mövzu № 9. Torpaq üzərində hüquq-ların dövlət qeydiyyatı sənədlərində olan torpaq-kadastr xəritə sxemləri: Dövlət Aktları</u> <u>Qısa icmal:</u> Respublikamızda aparılan torpaq islahatı və onun nəticəsində keçmiş sovxoz və kolxoz torpaqlarının vətəndaş-lara “pay torpağı” kimi verilən sahələrinin xəritələşdirilməsi, torpaq kadastrı ilə bağlı məlumatların sistemləşdirilməsi və bütün bunları özündə əks etdirən torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair Dövlət aktının tərtibi, burada göstərilən torpaq-kadastr xəritə-sxeminin hazırlanması prosesi. <u>Oxu materialları:</u> Q.Ş.Məmmədov Azər-baycan Respublikasının Dövlət Torpaq kadastrı hüquqi, elmi və praktiki məsə-lələri. Bakı: Elm, 2003, səh. 125-130	+		2	
	<u>Mövzu № 10. Torpaq üzərində hüquq-ların dövlət qeydiyyatı sənədlərində olan torpaq-kadastr xəritə sxemləri: Şəhadət-namələr</u> <u>Qısa icmal:</u> Respublikamızda aparılan torpaq islahatı və onun nəticəsində vətəndaşların fərdi yaşayış evinin ətraf-ında olan həyətyanı sahələrə verilən şəhadətnamələrin hazırlanması. Şəhadət-namədə verilən həyətyanı sahənin torpaq-kadastr xəritə-sxeminin hazırlanması prosesi.	+		2	
	<u>Mövzu № 11. Torpaq sahəsinin planı və ölçüsü sənədinin hazırlanması. Torpaq-ların hüquqi qeydiyyata alınma sənədində olan torpaq-kadastr xəritə-sxemi.</u> <u>Qısa icmal:</u> 2007-ci il 28 fevral tarixli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı ilə torpaq sahələrinə verilmiş «Torpaq sahəsinin planı və ölçüsü» sənədinin tərtibi edildiyi proses.	+		2	

	Hal-hazırda Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən torpaq sahələrinə verilən “Çıxarış” hüquqi qeydiyyat sənədlərində olan torpaq-kadastr xəritə-sxemlərinin hazırlanması. <u>Oxu materialları:</u> 1) Q.Ş.Məmmədov Azərbaycan Respublikasının Dövlət Torpaq kadastrı: hüquqi, elmi və praktiki məsələləri. Bakı: Elm, 2003, səh. 130-136				
	<u>Mövzu № 12. Torpaq tədqiqatında topoqrafik xəritələrin əhəmiyyəti.</u> <u>Qısa icmalı:</u> Topoqrafik xəritələrin məzmun elementləri. Topoqrafik xəritələrin riyazi əsası. Çöl-torpaq tədqiqatında ərazinin istiqamətləndirilməsi, relyefin vəziyyəti (hansı meyillikdə, yüksəklikdə olması, yamacın baxarlılığı və s.) haqqında dəqiq məlumatın əldə olunması, ərazinin bitki örtüyünün vəziyyəti, yaşayış məntəqələrinin yerləşməsi, hidroqrafik şəraiti haqqında informasiyaların əldə olunması, torpaq kəsiminin coğrafi kordinatlarının müəyyənəndirilməsi, çöl tədqiqatları zamanı topoqrafik xəritələrdən istifadənin digər şərtləri və s. Kameral tədqiqatlar zamanı torpaq xəritələrinin tərtibində topoqrafik xəritələrdən istifadə. Elmi tədqiqatlarda topoqrafik xəritələrdən istifadənin əhəmiyyəti. <u>Oxu materialları:</u> 1. Məmmədov Q.Ş., Yaqubov. Q.Ş. Azərbaycan Respublikasının torpaqlarının iri miqyaslı tədqiqi və xəritələşdirilməsinə dair təlimat. Bakı, 2002, səh. 21-38 2. Priyev R.X. Kartoqrafiya. Bakı: Maarif, 1975, səh. 112-135 3. R.X.Piriyev. Geodeziyanın əsasları və topoqrafiya. Bakı, 1994. səh 45-56	+		2	
	<u>Mövzu № 13. Torpaqların münbitliyinin müqayisəli qiymətləndirilmə (bonitet) xəritəsinin tərtibi.</u> <u>Qısa icmalı:</u> Bonitet ballarına görə torpaq konturlarlarının qruplaşdırılması. Torpaqların bonitirovkası zamanı lazım olan hər bir torpaq konturunun sahəsinin dəqiqləşməsi. Torpaq qrupları üzrə rəng şkalasının tərtibi. Torpaqların münbitliyinin müqayisəli qiymətləndirilmə xəritəsinin legendasının tərtibi. Genetik baxımdan yaxın torpaqların aqro-istehsalat	+		2	

	qruplarında birləşdirilməsi və aqroistehsalat qruplaşması xəritəsinin tərtibi və kənd təsərrüfatında bu xəritələrin əhəmiyyəti. Torpaqların meşəistehsalat qruplaşma xəritələrinin tərtibi prinsipləri. Torpaqların meşə qruplaşma xəritəsindən istifadənin prinsipləri və ətraf mühitin qorunmasında praktik istifadəsi. <u>Oxu materialları:</u> 1) Məmmədov Q.Ş. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Torpaq kadastrı: hüquqi, elmi və praktiki məsələləri. Bakı: Elm, 2003, səh. 156-164				
	<u>Mövzu № 14. Torpaqların aqro – və meşəistehsalat qruplaşdırılması xəritələrinin tərtibi.</u> <u>Qısa icmal:</u> Genetik baxımdan yaxın torpaqların aqro – və meşəistehsalat qruplarında birləşdirilməsi və aqroistehsalat qruplaşması xəritəsinin tərtibi və kənd təsərrüfatında bu xəritələrin əhəmiyyəti. Torpaqların meşəistehsalat qruplaşma xəritələrinin tərtibi prinsipləri. Torpaqların meşə qruplaşma xəritəsindən istifadənin prinsipləri və ətraf mühitin qorunmasında praktik istifadəsi. <u>Oxu materialları:</u> 1) Məmmədov Q.Ş. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Torpaq kadastrı: hüquqi, elmi və praktiki məsələləri. Bakı: Elm, 2003, səh. 156-164	+		2	
	<u>Mövzu № 15. Torpaqların ekoloji qiymət xəritəsinin tərtibi.</u> <u>Qısa icmal:</u> Torpaqların ekoloji qiymətləndirilməsi üçün mühitin təzahür dərəcəsinin qiymətləndirilmə şkalalarının tərtibi və xəritədə yerləşdirilməsi prinsipləri. Torpaqların ekoloji qiymət xəritəsinin ənənəvi torpaq xəritələrindən fərqli cəhətləri. Torpaqların ekoloji qiymət xəritəsinin praktiki tərəfləri. <u>Oxu materialları:</u> 1) Məmmədov Q.Ş. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Torpaq kadastrı: hüquqi, elmi və praktiki məsələləri. Bakı: Elm, 2003, səh. 163-172	+		2	
	<u>Mövzu № 16. Torpaq-kadastr xəritələrinin tərtibində kompyuter proqramlarından istifadə.</u> <u>Qısa icmal:</u> Torpaq-kadastr xəritələrinin tərtibi üçün	+		2	

	müasir proqramlar haqqında ümumi məlumat. Torpaq-kadastr xəritələrinin avtomatlaşdırılmasının əhəmiyyəti. Elmi və istehsalat işlərində torpaq-kadastr xəritələrinin avtomatlaşdırılmasının xüsusiyyətləri. <u>Oxu materialları:</u> 1. www.azgis.az 2. www.dataplus.ru 3. www.esri.com				
	<u>Mövzu № 17. Torpaqların iqtisadi qiymətləndirmə xəritəsinin tərtibi.</u> <u>Qısa icmalı:</u> Torpaqların iqtisadi qiymətləndirməsinin prinsipi. Torpaqların iqtisadi qiymətləndirilməsi xəritəsinin legendasının hazırlanması və xəritəsinin tərtibi. <u>Oxu materialları:</u> 1) Məmmədov Q.Ş. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Torpaq kadastrı: hüquqi, elmi və praktiki məsələləri. Bakı: Elm, 2003, səh. 175-178	+		2	

VI. İmtahanın keçirilməsi forması -yazılı, şifahi, dialog və ya test.

VII. Semestr ərzində qiymətləndirmə və bal bölgüsü:

Balların maksimum miqdarı – 100 bal.

A) Semestr ərzində toplanan maksimum bal – 50 bal.

Dərsə davamiyyətə görə	10 bal
Tələbələrin sərbəst işinə (referat, prezentasiya, tədqiqat işi və s.) görə Qeyd: Plagiat halları qəti qadağandır! Sərbəst işlə əlaqədar bütün tapşırıqların qısa təsviri, təqdim olunma şərtləri, vaxtı və qiymətləndirmə üsulu dəqiq göstərilir.	10 bal
Seminar (məşğələ) və ya laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə (eyni fəndən həm seminar (məşğələ), həm də laboratoriya dərsləri nəzərdə tutulduğu halda onların hər birinə 10 bal ayrılır). Əgər fənnin tədrisi yalnız mühazirə, seminar (məşğələ) şəklində nəzərdə tutularsa bu zaman davamiyyətə və sərbəst işə ayrılmış ballar istisna olmaqla qalan 30 bal tədrisin bu növ göstəricilərinə görə hesablanır.	20 bal
Kurs işinin hazırlanmasına və müdafiəsinə görə (fənn üzrə kurs işi (layihəsi) nəzərdə tutulmayıbsa, ona ayrılan 10 bal seminar (məşğələ) və ya laboratoriya dərslərinə əlavə olunur).	10 bal

B) Semestr imtahanı nəticəsinə görə - maksimum 50 bal

Hər biletdə – 5 sual, hər suala – 10 bal verilir

Qeyd: Tələbənin imtahandan topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır.

C) Semestr nəticəsinə görə qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədər toplanan ballar əsasında):

91 – 100 bal	əla	A
81 – 90 bal	çox yaxşı	B
71 – 80 bal	yaxşı	C
61 – 70 bal	kafi	D
51 – 60 bal	qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	qeyri-kafi	F

Müəllim: _____

İmza: _____

(soyadı, adı, atasının adı)

Tarix: _____